

УПРАВЛІННЯ ПЛАНУВАННЯМ СТРАТЕГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

*Мосійчук Д.О., здобувач вищої освіти,
mosiichuk.dima636@gmail.com*

*Науковий керівник: д.е.н., доцент, Шашина М.В.
Київський технічний університет України
«Київський політехнічний інститут»
імені Ігоря Сікорського*

На поточному етапі економічного розвитку підприємства змушені проводити свою діяльність у нестабільному економічному середовищі. У зв'язку з цим потрібно більше приділяти уваги стратегічному менеджменту, чітко визначити та встановити на початку створення компанії основну мету діяльності, способи її досягнення та подальшого утримання заданого курсу.

Характерна риса сучасного економічного етапу розвитку – це усвідомлення необхідності менеджменту та поступове впровадження стратегічного управління підприємством.

Стратегічний менеджмент як наукова школа сформувалася на початку 50-х років ХХ ст. як вид загального управління. Проблеми управлінням стратегічним менеджментом компаній вивчалися відомими вітчизняними та зарубіжними вченими. Значний внесок у дослідження розвитку стратегічного управління зробили: Ю.М. Мельник, Л.В. Пан, Г.Ю. Гедройц, Є.І. Данилова, І. Ансофф, К. Боумен, К. Ендрю, М. Портер, К. Фрімен, А.Дж. Стрикленд, В. Віханський, А.П. Градов, П. Друкер, Х. Мінцберг, М. Мескон, Томпсон А.А., Фатхутдінов, О. Амоша, В. Василенко, А. Геєць та інші [1].

Так, на підставі наукових праць К. Фрімена, можуть бути визначені певні альтернативи стратегії для підприємства:

- традиційна;
- наступальна (агресивна);
- захисна (оборонна);
- імітаційна;
- залежна;
- змішана;
- опортуністична.

Традиційна стратегія передбачає поліпшення якості існуючої продукції на технологічній базі, що діє і фактично означає відсутність будь-яких радикальних технологічних змін на підприємстві.

Наступальна (агресивна) стратегія – передбачає лідерство на ринку за рахунок найвищого рівня інноваційного процесу та безпосереднього створення та впровадження нових продуктів, кваліфікованого персоналу, можливостей розподілу ризиків та інших конкурентних переваг.

Захисна (оборонна) стратегія спрямована на збереження конкурентних позицій компанії на існуючих ринках.

Стратегія імітації пов'язана з копіюванням виробничих технологій інноваційних підприємств, які є лідерами ринку.

Залежна стратегія передбачає залежність від політики інших підприємств, які займають позицію основних підприємств у кооперативних технологічних приєднаннях у галузі.

Змішану стратегію використовують компанії, що працюють у різноманітних сферах бізнесу та на різних ринках.

Опортуністична стратегія передбачає зосередження уваги на лідируючому над ринком продукті, який не вимагає високих витрат на НДДКР [2].

Залежно від ступеню передбачуваності майбутнього підприємства, системи планування та управління підприємством здійснювали перехід до стратегічного управління і пройшло такі етапи його розвитку:

Перший етап – поточне планування, бюджетування та управління на основі вже проведеного контролю ефективності.

Другий етап – екстраполяційне планування і управління від досягнутого рівня.

Третій етап – стратегічне планування та управління на основі прогнозування змін за цілями організації з основною орієнтацією на зовнішнє середовище підприємства.

Четвертий етап – становлення стратегічного управління [3].

Отже, узагальнення теорії стратегічного управління збагатило арсенал методів стратегічного планування за рахунок моделей проектів інвестиційного аналізу, ситуаційного менеджменту, сценарного планування, експертної оцінки, матриці альтернативного стратегічного розвитку та ін., таким чином змінилися погляди на стратегію як систему управління.

Недоліки стратегічного планування порівняно зі стратегічним управлінням полягає в тому, що рішення у стратегічному плануванні приймаються на основі аналізу показників та тенденцій минулого, які можуть не зберегтися у майбутньому. З цього виходить, що стратегічне управління – це бачення радикальних змін та шляхів досягнення позитивних результатів [4].

Основними засадами стратегічного управління є:

- цілеспрямованість: кожна стратегія спрямована на конкретну мету, на досягнення певного результату.

- безперервність: означає, що стратегічне управління не є постійним процесом і має постійно розвиватися та адаптуватися до змін у середовищі, в якому існує організація.

- теоретична та методологічна обґрунтованість

- форми та методи: визначають необхідність використання широкого спектра наукових методологічних прийомів.

- системний, комплексний підхід до розробки стратегії та системи стратегічного управління загалом: необхідність досягнення цілей різного рівня та характеру зумовлює різні шляхи їх досягнення.

- наявність необхідної послідовності етапів: стратегічне управління є системою з певними організаційними характеристиками, тому проходження окремих етапів може здійснюватися паралельно.

- циклічність: означає, що етапи стратегічного керування повторюється.

- унікальність систем стратегічного управління по конкретних підприємствах: неможливо використовувати одну й ту саму систему стратегічного управління для підприємств, що займаються різною діяльністю, мають різну структуру та організацію роботи [5].

Таким чином, підприємства, які мають стратегію та здійснюють стратегічне управління, завжди мають можливість поводитися послідовно та системно у своєму бізнесі, зокрема і в ринковому динамічному конкурентному середовищі в цілому, що підвищує ймовірність досягнення поставленої мети.

Тому, впровадження системи стратегічного управління в Україні є об'єктивно необхідним процесом у сфері організації управління бізнесом, який підвищує готовність організацій бізнесу адекватно реагувати на непередбачувані зміни та сприяє обґрунтованому, узгодженому вирішенню як поточних, так і стратегічних проблем.

Отже, в умовах нестабільної фінансово-економічної кон'юнктури ситуація в Україні, яка бере свій початок не тільки від внутрішніх процесів, що вносять дисбаланс в економічному розвитку країни, а й пов'язане з зовнішніми глобальними проблемами, підприємствам необхідно вживати всіх можливих заходів для виконання головної стратегічної мети.

Для цього менеджменту підприємства варто слідувати таким стратегічним крокам управління:

- визначення стратегічної мети, місії підприємства;
- вивчення зовнішніх факторів, що впливають на діяльність підприємства;
- створення нових більш якісних стратегій;
- визначення методів реалізації стратегії та досягнення мети;
- внесення коригувань у формування мети.

Література.

1. Киш Л.М. Стратегічне управління, як основна частина менеджменту підприємства. URL: 23.pdf (bse.in.ua)
2. Горященко Ю.Г., Байов Б.С. Ринок інновацій в Україні та характеристика інноваційних стратегій. *Економічний Вісник Національного гірничого університету*. 2017. №1(57). С. 132-139.
3. Саєнко М.Г Стратегічне управління підприємством. URL: стратегічне управління підприємством.pdf (wunu.edu.ua)
4. Бутко М. П., Дітковська М. Ю. Стратегічний менеджмент. URL: <4D6963726F736F667420576F7264202D20D2E8F2F3EB5FD1F2F0E0F2E5E3B3F7EDE8E95FEC5E5E4E6ECE5EDF25FC1F3F2EAE2E646F63> (chtyvo.org.ua)
5. Стратегічне управління – сучасний варіант реалізації цільового підходу. URL: <https://buklib.net/books/24968>
6. Шумпетер Й. Теорія економічного розвитку: учебник. М. : Прогрес, 1982. 412 с.
7. Комарова К.В. Менеджмент : навч. посіб. / К.В. Комарова, Н.І. Редіна, С.А. Шмельова. Дніпропетровськ, ДДФА, 2005. 326 с.
8. Гедройц Г.Ю. Визначення сутності поняття «стратегічне управління». *Економічні науки/10 Економіка підприємства*. 2012. № 2. С. 22–23.